

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Stavanger, 30. juni 2021

Høring - Forslag til innkjøpsordning for å sikre alle i hele landet internetttilgang

Vi viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) høringsnotat om forslag til innkjøpsordning for å sikre funksjonell tilgang til internett og telefontjeneste til alle, som ble sendt på høring 14. juni d.å. med høringsfrist 26. juli d.å.

Lysekonsernet er et industrikonsern med virksomhet innen energi, infrastruktur og telekommunikasjon. Altibox, som er en del av Lysekonsernet, er en av landets fremste tilbydere av internett, TV og underholdningsopplevelser til privat- og bedriftsmarkedet. Gjennom samarbeid med lokale fiberutbyggere over hele landet var vi først i Norge med å tilby tilgang til høyhastighets bredbånd over fiber til norske forbrukere. Vi har hatt jevn kundevekst siden starten i 2002 og når i dag ut til over 700 000 husstander og omkring 1,5 millioner nordmenn.

I vårt innspill til KMDs høring om endring i ekomloven og ekomforskriften med forslag om lovhjemmel for leveringsplikt for bredbånd av 3. desember 2019 trakk vi fram følgende hovedmomenter:

- Leveringsplikt med lave hastigheter kan ha negative virkninger for målet om at alle på sikt skal ha tilbud om høyhastighetsnett
- Statlige støtteordninger til bredbåndsutbygging bør koordineres og forvaltes av samme myndighet
- Lokale fiberutbyggere bør få mulighet til å delta i anbudskonkurranser om leveringspliktig utbygging i sine geografiske områder på lik linje med nasjonale aktører
- Staten må finansiere en ordning med leveringsplikt

Vi vil innledningsvis bemerke at vi er tilfredse med at departementet nå har konkludert med en søknadsbasert innkjøpsordning for leveringsplikten, som finansieres av staten med en egenandel for innbyggere og bedrifter som ønsker å benytte seg av den nye rettigheten til internetttilgang. Vi mener det er hensiktsmessig at leveringsplikten realiseres gjennom en ordning hvor staten tar ansvaret for å sikre berørte innbyggere og bedrifter internetttilgang. Vi vil også gi honnør til departementet for å ha kommet frem til en løsning for gjennomføring og forvaltning av leveringsplikten som gjør at lokale og regionale fiberutbyggere får mulighet til å delta i anbudskonkurranser om leveringspliktig utbygging i sine geografiske områder på lik linje med nasjonale aktører. Dette innebærer at to av de fire hovedmomentene som vi viste til i vårt høringssvar fra 2019 nå er løst på en måte som vi stiller oss bak.

Samtidig ønsker vi i dette høringsvaret å understreke viktigheten av de øvrige innspillene våre i høringen fra 2019, særlig det første momentet om at leveringsplikt med lave hastigheter kan ha negative virkninger for målet om at alle på sikt skal ha tilbud om høyhastighetsnett. Etter den forrige høringen om leveringsplikt i 2019 har det blitt fastsatt mer ambisiøse politiske mål for bredbåndsutbyggingen. Stortingsflertallet stilte seg nylig bak regjeringens mål om at alle skal ha tilgang til 100 Mbit/s-nett innen 2025. Vi mener dette gir enda større grunn til å advare mot negative virkninger av statlige tilskudd til utbygging av bredbåndsnett som ikke kan levere mer enn 20 Mbit/s.

Prinsippet om teknologinøytralitet har vært en viktig del av norsk bredbåndspolitikk i mange år, og bør også legges til grunn for den nye innkjøpsordningen for leveringsplikten. Vi mener det tilsier at utbyggere av fiberbasert bredbånd bør ha likeverdige muligheter til å delta i anbudskonkurranser som gjennomføres basert på denne innkjøpsordningen som tilbydere av radiobaserte løsninger, og at statlig støtte til utbygging av høyhastighetsnett som bidrar til å oppfylle 2025-målet om 100 Mbit/s-nett til alle bør prioriteres fremfor utbygging av nye nett som kun kan levere 20 Mbit/s internett hastighet.

Vi har strukturert dette høringsvaret i tre deler. I pkt. 1 nedenfor viser vi til endringer i politiske mål og vedtak siden forrige høring om leveringsplikt i 2019 som vi mener bør reflekteres i den nye innkjøpsordningen. I pkt. 2 gjentar vi hovedpoengene fra høringsvaret vårt i 2019 om at leveringsplikt med lave hastigheter kan ha negative virkninger for målet om at alle på sikt skal ha tilbud om høyhastighetsnett, mens vi i pkt. 3 påpeker viktigheten av at statlige støtteordninger til bredbåndsutbygging bør koordineres og forvaltes av samme myndighet.

1. Endringer i politiske mål og vedtak siden forrige høring om leveringsplikt for bredbånd i 2019 bør reflekteres i den nye innkjøpsordningen for å sikre alle internetttilgang

Av St. Meld St. 28 (2020/2021) *Vår felles digitale grunnmur* fremgår det at målet for bredbåndsutbyggingen i Norge de nærmeste årene er at 100 prosent av landets husstander og virksomheter skal ha tilbud om minst 100 Mbit/s nedlastingshastighet og minst 10 Mbit/s opplastingshastighet innen utgangen av 2025.

Da Stortinget behandlet denne stortingsmeldingen for noen uker siden, basert på innstillingen fra transport- og kommunikasjonskomiteen, stilte stortingsflertallet seg bak regjeringens 2025-mål. Stortinget ba regjeringen sikre at hele landet har tilgang til høyhastighetsinternett med minst 100 Mbit/s gjennom en sammensetning av fiber- og mobilteknologier som til sammen kan sikre full internettdekning. Samtidig ba Stortinget regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for hvordan man på egnet vis kan nå målet om 100 prosent internettdekning med minst 100 Mbit/s i hele Norge i løpet av 2025. Stortinget vedtok også å be regjeringen utrede en rett til høyhastighetsinternett for alle husstander i Norge, og ba eksplisitt regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag der husstander som i dag mangler alle former for grunnleggende internett blir prioritert, for å sikre en rask gjennomføring av denne rettigheten.

På bakgrunn av disse stortingsvedtakene stiller Lyse spørsmål ved hvorfor departementet sender på høring et forslag til innkjøpsordning for å sikre internetttilgang til alle med kun 20 Mbit/s nedlastingshastighet. Ettersom både kapasitets- og dekningsmål for

bredbåndspolitikken frem til 2025 nå er betydelig mer ambisiøse enn da departementet gjennomførte den forrige høringen om leveringsplikt i 2019, mener Lyse at dette også bør reflekteres i den kommende innkjøpsordningen for å sikre alle husstander og virksomheter tilgang til høyhastighetsinternett innen 2025.

Lyse forstår at det er forskjell på politiske mål og en leveringsplikt som gir husstander og bedrifter en rettighet til internetttilgang med en viss minimumshastighet. Samtidig mener vi at når det politiske målet nå er satt til 100 prosent 100 Mbit/s-dekning innen 2025 av både regjering og Storting bør dette også gjenspeiles i innkjøpsordningen for den kommende leveringsplikten. Dette kan bidra til å sikre at det i årene fremover bevilges tilstrekkelig statlige midler for å nå Stortinget vedtatte mål for bredbåndspolitikken i Norge, og hindre at det utvikles digitale A- og B-lag hvor et lite mindretall av landets husstander og virksomheter må nøye seg med bredbåndshastigheter på 20 Mbit/s på veien inn i gigabitsamfunnet. Ettersom Stortinget har bedt regjeringen utrede en rett til høyhastighetsinternett for alle husstander i Norge, og komme tilbake til Stortinget med et forslag der husstander som i dag mangler alle former for grunnleggende internett blir prioritert for å sikre en rask gjennomføring av denne rettigheten, legger Lyse til grunn at en slik utredning uansett bør foreligge før departementet eventuelt går videre i planleggingen av en innkjøpsordning som kun gir rett til internetttilgang med 20 Mbit/s nedlastingshastighet.

2. Leveringsplikt med lave hastigheter kan ha negative virkninger for målet om at alle på sikt skal ha tilbud om høyhastighetsnett

En leveringsplikt for internetttilgang med så lav hastighet som 20 Mbit/s kan skape et betydelig digitalt klasseskille i Norge på veien inn i gigabitsamfunnet, mellom forbrukere og bedrifter som får tilgang til høyhastighetsnett og de som må nøye seg med et leveringspliktig lavhastighetstilbud. Som vi ga uttrykk for i vårt høringssvar i 2019, frykter vi at en leveringsplikt for internetttilgang som er tilrettelagt for løsninger med lave hastigheter vil gjøre det vanskeligere å finne gode utbyggings- og finansieringsmodeller for det politiske 2025-målet om minst 100 Mbit/s til alle, særlig i de mest grisgrendte områdene i landet.

Vi ønsker å bidra til økt utbredelse av fremtidsrettet høyhastighets bredbåndsinfrastruktur i hele landet, men det forutsetter at politiske og regulatoriske rammebetingelser gir insentiver for fiberinvesteringer også i spredtbygde deler av landet hvor utbyggingskostnadene er betydelig høyere enn i byer og tettsteder. Vi mener det vil virke mot sin hensikt, og skape usikkerhet om målet om mest mulig fiberutbygging i Norge, dersom det i 2021 innføres en leveringsplikt for lavhastighets bredbånd som sår tvil om behovet for regjeringens mål om at 100 % skal ha tilgang til bredbåndsnett som kan levere 100 Mbit/s innen 2025.

Det er viktig å tenke langsiktig og fremtidsrettet når ny infrastruktur bygges ut. Dette gjelder særlig for bredbåndsinfrastruktur ettersom forbruket av internettkapasitet øker med over 30% hvert år. Denne utviklingen er drevet av nye kapasitetskrevede tjenester og applikasjoner og kontinuerlig utvikling av bilde- og videokvalitet for både private bredbåndsbukere og næringslivet. Vi mener bredbåndsnett som ikke kan levere mer enn 20 Mbit/s vil ha svært kort reell levetid i et dynamisk bredbåndsmarked, og om få år vil bli oppfattet som «gårsdagens» nett. Ettersom det politiske målet nå er høyhastighetsnett til alle innen 2025, mener vi at en «lavterskelløsning» for ny leveringsplikt vil virke mot sin hensikt.

3. Statlige støtteordninger til bredbåndsutbygging bør koordineres og forvaltes av samme myndighet

Vi mener det er viktig at den nye leveringsplikten sees i sammenheng med vedtatte politiske mål om høyhastighetsnett til alle innen 2025, og at statlige midler som brukes for å nå dette målet bør forvaltes av samme myndighet.

I 2020 fikk fylkeskommunene et helhetlig ansvar for forvaltningen av den årlige bredbåndsstøtteordningen. Vi mener det er naturlig at fylkeskommunene også får ansvar for anbudskonkurranser om leveringspliktig utbygging med statlig støtte. For å skape fremtidsrettede bredbåndsløsninger til alle i Norge med minst mulig statlig støtte, bør den videre utbyggingen i hver region og kommune vurderes i et helhetlig perspektiv. Da kan man vurdere hvilke deler av regionen/kommunen hvor markedsdrevet utbygging av høyhastighetsnett er mulig, hvilke områder som er berettiget til offentlig støtte etter den årlige bredbåndsstøtteordningen, og hvilke utbyggingsområder som bør gis offentlig støtte som følge av den nye leveringsplikten.

Vi tror dessuten at vurderinger på fylkeskommunalt nivå er viktig for å sikre tilstrekkelig kapasitet og robusthet i regionale transportnett, slik at det er mulig å innfri aksessforpliktelsene over tid. Statlige bredbåndsmidler bør så langt som mulig benyttes til fremtidsrettede aksess- og transportløsninger med lang levetid på veien inn i gigabitsamfunnet.

Viktigheten av et helhetsperspektiv tilsier at den årlige bredbåndsstøtteordningen og leveringsplikten bør forvaltes av samme myndighet, og vi synes det er fornuftig å legge dette til fylkeskommunene. Dette vil sikre hensiktsmessig koordinering av de ulike offentlige støtteordningene til bredbåndsutbygging, og sørge for at forutsetninger og rammebetingelser for videre kommersiell utbygging i hver region og hver kommune hensyntas på samme måte i alle vurderinger av offentlig støttebehov til bredbåndsutbygging.

Samtidig mener vi det i denne sammenheng er hensiktsmessig at det legges opp til at Nkom kan gi ekom-faglig støtte og bistand til fylkeskommunene, før og under anbudskonkurranser, i tilfeller hvor fylkeskommunene ikke har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere alle tekniske og markedsmessige forhold av betydning for valg av tilbyder i et leveringspliktig område. Dette vil gi best mulig utnyttelse av offentlige ressurser og den samlede kompetansen av ekom-ekspertise hos Nkom og fylkeskommunenenes innsikt og kunnskap om lokale/regionale forhold som er relevant for bredbåndsutbyggingen i det aktuelle området.